

УДК 351:334.722:364

DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.212.277-283>**Лозинська Т.М.**доктор наук з державного управління
Полтавський державний аграрний університет**Lozynska Tamara**

Dr. of Public Administration Sc.

Poltava State Agrarian University

<http://orcid.org/0000-0003-2858-9374>**Барчук В.О.**

Полтавський державний аграрний університет

Barchuk Volodymyr

Poltava State Agrarian University

<https://orcid.org/0009-0000-3280-5784>

МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО ВИМІРЮВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ІМПАКТУ В КОНТЕКСТІ УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ В СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Стаття вміщує результати дослідження щодо вимірювання соціального імпаكتу діяльності соціальних підприємств. Систематизовано особливості методології вимірювання соціального імпаكتу на сучасному етапі. Формалізовано поняття соціального імпаكتу. Визначено складові методи вимірювання соціального імпаكتу. Окреслено основні метрики соціального впливу та їх розрахунок. Наведено загальну послідовність моніторингу соціального імпаكتу. Запропоновано для вимірювання соціального імпаكتу використати інтегральний індекс соціального впливу, що поєднує ключові соціально-економічні результати діяльності соціального підприємства шляхом нормалізації та зважування окремих метрик. Зроблено висновок, що в прикладному аспекті існуючі підходи до оцінювання соціального впливу поки що мають обмежене застосування через наявність чинників, які перешкоджають більш широкому застосуванню оцінювання соціального імпаكتу.

***Ключові слова:** соціальне підприємництво, державна політика, вимірювання, соціальний імпакт, моніторинг, метрика, інтегральний індекс.*

METHODOLOGICAL APPROACH TO MEASURING SOCIAL IMPACT IN THE CONTEXT OF IMPROVING STATE POLICY IN THE SPHERE OF SOCIAL ENTREPRENEURSHIP

The article is aimed at objectifying the assessment of the contribution of social enterprises to solving social problems in society. The relevance of the study is обусловлена (driven by) the expansion of state support measures for the development of social entrepreneurship, which requires financial resources and their efficient use, implying continuous monitoring of expenditures and measurement of outcomes. The methodological framework for assessing social impact is based on a number of key principles, including: consideration of both intended and unintended impacts; accounting for the influence of other actors; and taking into account the interests of various stakeholders. The selection of social impact metrics was carried out using the methodology of the Global Impact Investing Network, and an indicative method was applied to derive the calculation formula, while the level of impact was determined using the integral index method. The integral social impact index was calculated to identify the impact of social enterprises operating in the Poltava region on addressing the problems of internally displaced persons (IDPs). The data used for the calculations were obtained from analytical reports on internal displacement in Ukraine and on ensuring the socio-economic rights of IDPs. The calculated indicator (ISI = 0.60) indicates a medium level of social impact. The assessment of social impact across specific areas of support for IDPs showed that the highest impact was observed in such criteria as average monthly income per IDP, the number of types of social assistance across aggregated groups, and the level of satisfaction. Consultations for obtaining housing compensation demonstrated a medium level of impact, while employment and integration levels were low, reflecting significant difficulties in the adaptation of IDPs to new living conditions. The practical value of the obtained

ISSN друкованої версії: 2224-6282

ISSN електронної версії: 2224-6290

© Лозинська Т.М., Барчук В.О., 2026

results lies in their ability to provide a clearer understanding of the gaps in policies supporting internally displaced persons and their potential to be directly used for improving managerial decision-making.

Keywords: *social entrepreneurship, public policy, measurement, social impact, monitoring, metric, integral index.*

JEL classification: *A13, C63, H53.*

Постановка проблеми. Зважаючи на те, що соціальні підприємства здійснюють господарську діяльність, яка підпорядковується соціальній меті, при оцінюванні їхнього впливу на суспільне життя виникає потреба в оцінюванні як економічних, так і соціальних результатів. Щодо оцінювання соціальних результатів (соціальних наслідків, соціального впливу (соціального імпаکتу) відсутня методологічна єдність та уніфікований підхід. Надто різні соціальні проблеми постають перед дослідниками, які відрізняються за різними соціальними групами, територією та часом. Звідси – використання різних систем показників, які можуть бути нерелевантними для інших обставин. Складність вимірювання соціальних впливів обумовлює постійний науковий пошук щодо удосконалення методик оцінювання та свідчить про актуальність цієї проблематики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчення соціального впливу соціальних підприємств масштабується разом із розширенням кола стейкхолдерів соціального підприємництва, загостренням соціальних проблем і формуванням системної державної політики щодо підтримки підприємництва, відмінного від класичної бізнесової діяльності. Так, наприклад Квам Рагнер наголошує, що проведення оцінки соціального впливу є невід’ємною складовою підготовки та реалізації проектів розвитку, забезпечує інформацію, необхідну для управління потенційними ризиками, а також зміцнення суспільного прийняття та підтримки проекту [1, с. 9]. Автори посібника із соціальної рентабельності інвестицій засвідчують зростання розуміння необхідності знаходження кращих способів врахування соціальної, економічної та екологічної цінності діяльності, що стає дедалі важливішим як для державного, так і для приватного секторів [2]. Низка українських учених – Гуцол Д. і Якімова Н. [3]; Щербань С., Шейко Р., Левкіна Г. [4]; Юхнов Б., Островський І. Чухрай В. [5] також зазначають, що оцінювання соціальних результатів діяльності організацій спрямоване на визначення отриманих позитивних (або негативних) кількісних або якісних змін у споживачів товарів, робіт чи послуг.

Вивчення значної кількості наукових джерел дає підстави погодитися з висновком авторів посібника «Соціальне підприємництво: від ідеї до суспільних змін» про відсутність універсального методу оцінювання соціальних результатів [6, с. 160], а отже про потребу подальшої розробки проблеми оцінювання соціального імпакта.

Метою статті є вимірювання соціального імпаکتу на прикладі розв’язання соціальних проблем внутрішньо переміщених осіб (ВПО) у Полтавській області.

Методи дослідження. При проведенні дослідження було використано низку загальнонаукових і спеціальних методів дослідження: методи теоретичного

узагальнення та систематизації – для визначення загальної послідовності моніторингу соціального імпаکتу; метод статистичного аналізу – для розрахунку значень метрик соціального імпаکتу, необхідних для отримання інтегрального індексу; метод інтегрального оцінювання – для побудови узагальнюючого індексу соціального імпаکتу, що дозволяє оцінити ефективність заходів соціальної політики у відповідній сфері; табличний метод – з метою візуалізації результатів дослідження.

Викладення основних результатів дослідження. Вимірювання соціального імпаکتу як системний процес збору, аналізу та інтерпретації даних про соціальні зміни, які виникають внаслідок діяльності соціальних підприємств здійснюється на основі постійного моніторингу відповідної підприємницької діяльності. Для цілей дослідження вимірювання соціального імпаکتу ідентифікується як оцінювання кількісних і якісних змін, що відбулися у цільових групах (бенефіціарах) під впливом соціального підприємництва.

Особливістю сучасної методології оцінювання соціального імпаکتу є такі ключові засадничі положення:

- врахування не лише запланованих, а й незапланованих впливів на людей, які можуть бути як позитивними, так і негативними;
- визначення впливу соціального підприємства з урахуванням впливу інших факторів (людей, організацій, обставин), а також темпоральності прояву впливу;
- використання отриманих даних для мінімізації негативних результатів і максимізації позитивних наскільки це можливо, з урахуванням обмеженості ресурсів та балансу інтересів різних стейкхолдерів.

В оцінюванні соціальних впливів не можна покладатися лише на кількісні показники, особливо середні, хоча спільноти розуміють їх краще. Кількісні показники не завжди (або майже ніколи) не дають уявлення про рівень задоволеності населення, а середні значення приховують нерівність між різними соціальними групами та регіональні відмінності. Тому в методології оцінювання імпаکتу важливими є питання вивчення особливостей попиту, культурних норм та інших аспектів, що мають довготривалий вплив. Більш прийнятним в оцінюванні стає інтегрований підхід, який виходить за межі кількісних показників і включає якісний аналіз, глибше розуміння культурного контексту та реальне залучення громад до прийняття рішень [1; 7; 8; 9].

Оцінка соціального імпаکتу допомагає урядам, організаціям і громадам зрозуміти та врахувати потенційні соціально-економічні наслідки впровадження політики. Отже, соціальний вплив можна визначити як *міру зміни явищ, процесів чи обставин унаслідок реалізації певного проекту чи заходів політики, спрямованих на суспільство з метою поліпшення добробуту*

громадян. Вважаємо за доцільне включити до методики визначення соціального імпаكتу дві складові:

а) моніторинг – завдяки якому здійснюється спостереження за сферою соціального підприємництва у певному просторово-часовому континуумі та збір необхідної інформації;

б) власне оцінювання, яке спирається на аналіз отриманої інформації та інструменти вимірювання впливу.

В процесі проведення моніторингу, під час якого здійснюється збір і аналіз даних, виконується попередній обсяг роботи щодо вимірювання результатів

соціального впливу (табл. 1). Для здійснення відповідного моніторингу, наприклад, в Полтавській області, необхідно виконати ряд завдань для систематизації та уніфікації роботи зі збору інформації:

– сформувати регіональну базу даних соціальних підприємств Полтавської області;

– забезпечити систематичний збір даних щодо потреб вразливих груп населення (ВПО, люди з інвалідністю, молодь, 50+);

– проводити регулярний аналіз доступу вразливих груп населення до соціальних послуг (освіта, медицина, житлові умови).

Таблиця 1

Загальна послідовність моніторингу соціального імпакта

Етап моніторингу	Зміст етапу	Основні інструменти та підходи
Визначення цілей і очікуваних змін	Формулювання соціальної місії, визначення коротко- та довгострокових результатів	Стратегічне планування, дерево цілей
Сценарії змін	Побудова логічного ланцюга: ресурси → діяльність → результати → вплив	Теорія змін, метод сценаріїв
Визначення індикаторів	Формування системи кількісних і якісних показників для оцінювання змін	KPI, соціальні індикатори, стандарти Global Impact Investing Network (IRIS+)
Збір даних	Отримання первинної та вторинної інформації про результати діяльності	Опитування, інтерв'ю, фокус-групи, аналіз документів
Аналіз та інтерпретація	Виявлення причинно-наслідкових зв'язків, розрахунок показників	Статистичний аналіз, порівняльний аналіз
Звітування	Представлення результатів зацікавленим сторонам	Звіти, дашборди, презентації
Комунікація та вдосконалення	Використання результатів для коригування діяльності та прийняття рішень	Управлінські рішення, адаптивне управління

Джерело: узагальнено і побудовано В.О. Барчуком.

Для формування бази даних щодо оцінювання соціального імпакта доцільно розділити їх на дві групи: заходи політики підтримки соціального підприємництва та сфери дії заходів. Такими сферами можуть бути: зайнятість, яка пов'язана з розширенням прав і можливостей зокрема, стосовно молоді; демографічні зміни, що включають як людей похилого віку, так і молоде покоління (наприклад, охорона здоров'я, догляд за дітьми раннього віку); гендер, спрямований на встановлення різниці в доступі до благ представників різних соціальних груп тощо. Для Полтавської області, яка з початку повномасштабного вторгнення прийняла велику кількість ВПО, має достатньо потужні територіальні громади, які перебувають у постійному пошуку можливостей для розвитку (Опішнянська селищна, Білоцерківська сільська, Котелевська селищна, Терешківська

сільська, Градизька селищна та інш.), а також демонструє позитивну динаміку із залучення грантових коштів, але водночас має проблеми із прозорістю використання бюджетів та підзвітністю, що є серйозною управлінською проблемою, можна запропонувати такий набір індикаторів (табл. 2).

Агрегованим показником, що поєднує ключові соціально-економічні результати діяльності соціального підприємства шляхом нормалізації та зважування окремих метрик, є інтегральний індекс соціального впливу. Його застосування забезпечує комплексну оцінку ефективності соціального впливу та дозволяє здійснювати порівняльний аналіз між суб'єктами соціального підприємництва. Інтегральний індекс соціального впливу (ISI – Impact Social Index) розраховується за формулою:

$$I = \sum_{i=1}^n w_i \cdot x_i, \quad (1)$$

де

I – інтегральний індекс соціального впливу;

X_i – нормоване значення i -го часткового показника (приведене до шкали 0-1 або 0-100);

W_i – ваговий коефіцієнт i -го показника (при цьому $\sum w_i = I$);

n – кількість показників.

Розрахунок інтегрального індексу соціального імпакта, що базується на емпіричних даних, підкреслює

такі аспекти виміру соціального впливу:

– діяльність, спрямовану на покращення якості

життя вразливих груп населення шляхом розширення їхніх можливостей брати участь в економічній, соціальної, культурній та політичній діяльності;

– рішення, які мають впливати на цільові

вразливі групи шляхом розширення прав і можливостей, підтримки та/або надання ресурсів, а також опосередковано шляхом зміни інституційної бази;

– ініціативи, що формуються поза ринком.

Таблиця 2

Приклади індикаторів, які можуть бути використані для оцінювання соціального імпаکتу на рівні Полтавської області

Завдання оцінювання	Індикатори
Інформаційно-аналітичні	– частка працевлаштованих ВПО, %; – кількість соціальних підприємств у громадах; – кількість створених робочих місць у сільській місцевості для людей вразливих категорій; – рівень доступності соціальних послуг
Оцінювальні	– середній дохід бенефіціарів до і після участі у програмі, грош. од.; – рівень працевлаштування вразливих груп населення; – коефіцієнт соціальної інтеграції; – інтегральний індекс соціального імпаکتу
Управлінсько-контрольні	– частка проєктів із оприлюдненими звітами, %; – рівень виконання запланованих показників, %; – рівень довіри населення до соціальних підприємств; – рівень довіри населення до місцевої влади
Стратегічні	– обсяг залучених грантів, грош. од.; – кількість партнерських проєктів; – рівень інноваційності соціальних підприємств

Джерело: розроблено Т.М. Лозинською.

Використовуючи вихідні аналітичні дані щодо надання соціальної допомоги ВПО підприємствами (благодійними, ГО) Полтавської області, спрямованість яких можна охарактеризувати, як соціальну, розрахуємо інтегральний індекс соціального імпаکتу для окремої соціальної групи (табл. 3).

$ISI = 0,60 \rightarrow$ середній рівень соціального впливу.

Якщо говорити про рівень соціального впливу за окремими напрямками підтримки ВПО з боку

громадських, благодійних чи інших організацій, то такі критерії, як середньомісячні доходи на 1 ВПО, кількість видів соціальної допомоги за агрегованими групами та рівень задоволеності відображали найвищий вплив; консультації для отримання житлової компенсації – середній, а отримання роботи та рівень інтеграції – низький, що відображає суттєві труднощі з адаптацією ВПО в нових умовах проживання.

Таблиця 3

Вихідні дані для розрахунку інтегрального індексу соціального імпаکتу щодо розв'язання соціальних проблем ВПО Полтавської області

Індикатори	Роки				У середньому за 2022-2025 рр.
	2022	2023	2024	2025	
Кількість ВПО, що отримали роботу, осіб	6385	6809	7042	7500	6934
Середньомісячні доходи на 1 ВПО, грн	6000-7000	6000-7000	9000-12000	10000-15000	7700-10200
Кількість видів соціальної допомоги за агрегованими групами, од.	5	8	10	11	8
Рівень задоволеності ВПО, %	68	63	63	58	63
Особи, що отримали консультації для отримання житлової компенсації	–	129	300	368	266*
Частка ВПО, які планують інтегруватися в громади, %	4	10	11	18	11

* – в середньому за три роки.

Джерело: використані аналітичні дані [10; 11].

Розрахунок інтегрального індексу соціального імпаکتу щодо ВПО Полтавської області наведено в табл. 4.

Експерти Impact Management Platform (IMP) [12] рекомендують при постановці цілей щодо виявлення соціального впливу, об'єднати їх у три великі групи:

1) виявити коли соціальне підприємство ставить завдання уникати у своїй діяльності шкідливого впливу

на життя людей і докідля або вживає заходів для його зменшення;

2) виявити чи прагне підприємство покращити або зберегти добробут людей чи стан докідля;

3) встановити, чи прагне підприємство створити помітні позитивні зміни для людей, які зазнають негативного впливу через належність до вразливих груп.

Таблиця 4

Розрахунок інтегрального індексу соціального імпакта щодо ВПО Полтавської області

Критерії	x		X _{ф/м} (нормаліз.)	w	xw
	фактично	max			
Кількість ВПО, що отримали роботу, осіб	6934	85000	0,1	0,2	0,02
Середньомісячні доходи на 1 ВПО, грн	7700-10200 (8950)	15000	0,6	0,2	0,12
Кількість видів соціальної допомоги за агрегованими групами, од.	8	11	0,7	0,2	0,14
Рівень задоволеності ВПО, %	63	100	0,6	0,15	0,09
Особи, що отримали консультації для отримання житлової компенсації	266*	780**	0,3	0,15	0,04
Частка ВПО, які планують інтегруватися в громади, %	11	100	0,1	0,1	0,01
Інтегральний індекс соціального впливу (ISI)	x	x	x	x	0,60

** – особи, зареєстровані на отримання житлової компенсації.

Джерело: розраховано В.О. Барчуком.

У прикладному аспекті існуючі підходи до оцінювання соціального впливу поки що мають обмежене застосування через наявність чинників, які перешкоджають більш широкому застосуванню оцінювання соціального імпаку:

– відсутність розуміння соціальними підприємствами користі оцінювання впливу: досить часто всі зусилля, спрямовані на збір і аналіз даних, сприймаються як марна трата часу та обмежених ресурсів організації [3; 13];

– відсутність законодавчих вимог щодо оцінювання соціального впливу, хоча б у випадках використання бюджетних коштів, спрямованих на підтримку соціального підприємництва: соціальні підприємства, які мають адміністративне навантаження через обов'язкову звітність, ухиляються від додаткового адміністрування, яке в багатьох країнах все ще не є обов'язковим [14; 15];

– відсутність необхідних знань і навичок проведення оцінювання у працівників соціальних підприємств, які прагнуть поєднати підприємницькі навички з реалізацією соціальної місії, що вимагає як спеціальної підготовки, так і організації аналітичного супроводу для впровадження процедур оцінювання [4; 16; 17];

– відсутність ресурсів для проведення оцінювання із залученням зовнішніх експертів, що могло б розв'язати проблему нестачі фахівців всередині соціального підприємства [3; 9; 18];

– брак кейсів, які могли б стимулювати ширше використання методик оцінювання в середовищі

соціального підприємництва [5; 8];

– скептичне ставлення до даних про вплив, оскільки відсутній явний консенсус щодо об'єктів оцінювання, часу оцінювання, професійності людей, що здійснюють оцінювання [19; 20].

Отже, можна сказати, що основні труднощі оцінювання соціального імпакта на практиці передусім пов'язані з нерозумінням його необхідності, що обумовлює виникнення й інших проблем, окреслених у межах проведеного дослідження та підтверджених експертами: відсутність належного законодавчого забезпечення, а також достатньої кількості фахівців і матеріальних ресурсів.

Висновки. Отже, до методики визначення соціального імпакта доцільно включити дві складові: а) моніторинг – завдяки якому здійснюється спостереження за сферою соціального підприємництва у певному просторово-часовому континуумі та збір необхідної інформації; б) оцінювання, яке спирається на аналіз отриманої інформації та інструменти вимірювання впливу. Керуючись стандартами Global Impact Investing Network, зазначимо, що метрики соціального впливу повинні мати ряд характеристик: вимірюваність – виражена чисельно або описово; релевантність – відображає соціальні зміни, а не діяльність чи наміри; порівнюваність – дозволяє оцінювати динаміку або порівнювати різні проекти; орієнтація на результат. Для розрахунку соціального імпакта (ISI) може бути використаний інтегральний індекс, розрахований за формулою:

$$I = \sum_{i=1}^n w_i \cdot x_i,$$

Поєднання моніторингу й оцінювання в межах єдиного аналітичного контуру дозволяє забезпечити комплексність і безперервність процесу вимірювання соціального впливу, підвищує об'єктивність і достовірність отриманих результатів, а також створює передумови для своєчасного виявлення змін і коригування управлінських рішень.

Декларація про використання ШІ. При підготовці статті для уточнення перекладу анотації та пошуку джерел інформації було використано ChatGPT-4. При цьому автори несуть повну відповідальність за науковість, зміст, дані, висновки та актуальний перелік джерел.

Список використаних джерел:

1. Kvam R. Social impact assessment: integrating social issues in development projects : monograph. Inter-American Development Bank, 2018. 154 p. URL: <https://publications.iadb.org/en/social-impact-assessment-integrating-social-issues-development-projects>
2. Nicholls J., Lawlor E., Neitzert E., Goodspeed T. A guide to Social Return on Investment. The SROI Network. 2012. URL: <https://socialvalueselfassessmenttool.org/wp-content/uploads/intranet/758/pdf-guide.pdf>
3. Гуцол Д., Якімова Н. Оцінювання ефективності соціального впливу як ключового інструменту управління соціальними підприємствами. EMPIRIO. 2025. Т. 2, Вип. 1. С. 102-115. DOI: <https://doi.org/10.18523/3041-1718.2025.2.1.102-115>
4. Щербань С., Шейко Р., Левкіна Г. Посібник з моніторингу та оцінювання надання соціальних послуг в Україні. Харків : ХІСД, 2017. 112 с.
5. Юхнов Б., Островський І. Чухрай В. Соціальні інновації : механізми та методи їхнього оцінювання в системі імпаکت-інвестування. Адаптивне управління: теорія і практика. Серія Економіка. 2022. № 14(28). DOI: [https://doi.org/10.33296/2707-0654-14\(28\)-15](https://doi.org/10.33296/2707-0654-14(28)-15)
6. Свинчук А. А., Корнецький А. О., Гончарова М. А., Назарук В. Я., Гусак Н. Є., Туманова А. А Соціальне підприємництво : від ідеї до суспільних змін : посібник. К. : ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ»», 2017. 188 с.
7. Social Impact : веб-платформа. URL: <https://socialimpact.eu/>
8. Тарасенко Т., Бородін Є. Соціальне підприємництво як фактор розвитку соціальної роботи : міждисциплінарний та міжпрофесійний погляд. Аспекти публічного управління. 2022. Т. 10, № 5. С. 5-15. DOI: <https://doi.org/10.15421/152230>
9. Давидюк О. О. Оцінка процесу надання соціальних послуг з позиції отримувачів. Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право. 2013. Вип. 3(19). С. 95-100. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKPI_soc_2013_3_18
10. Звіт про внутрішнє переміщення населення в Україні. Опитування загального населення. Раунд 14 : жовтень 2023 року. URL: https://dtm.iom.int/sites/g/files/tmzbd11461/files/reports/IOM_Gen%20Pop%20Report_R14_Displacement_ENG-UKR.pdf
11. Аналіз забезпечення соціально-економічних прав ВПО на Полтавщині : аналітичний звіт. 65 с. URL: https://zmist.pl.ua/FDP_report.pdf
12. Impact Management Platform. URL: <https://impactmanagementplatform.org/>
13. Скрильник А. С., Скрильник О. О. Соціальне підприємництво як складова інклюзивного економічного зростання: перспективи правового та інституційного регулювання. Успіхи і досягнення в науці. 2025. № 10(20). С. 1101-1114. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-10\(20\)-1101-1114](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-10(20)-1101-1114)
14. Бондаренко В. А., Пустова Н. О. Правовий вплив у системі соціального впливу. Соціально-правові студії. 2021. Вип. 2(12). С. 12-18. DOI: <https://doi.org/10.32518/2617-4162-2021-2-12-18>
15. Атаманчук Н. І. Оцінка впливу проекту нормативно-правового акта на суспільні відносини: досвід країн Європейського Союзу та можливості для України. Нове українське право. 2025. № 1. С. 9-18. DOI: <https://doi.org/10.51989/NUL.2025.1.1>
16. Навчальний посібник з соціального підприємництва : Українська соціальна академія, 2021. 162 с. URL: https://siplatform-live.s3.eu-central-1.amazonaws.com/files/helper_usa_1.pdf
17. Соціальне підприємництво : посібник для викладачів курсу; за наук. редакцією к.е.н. А.О. Корнецького. К. : Фамільна друкарня Huss, 2019. 160 с.
18. Моніторинг і оцінювання: Заради чого? Яким чином? З яким результатом? 2018. 178 с. URL: <https://aph.org.ua/wp-content/uploads/2018/05/Navchalnyj-posibnyk-z-MiO.pdf>
19. Єременко А. В., Безрукова О. А. Ціна недовіри: як руйнується соціальний капітал. Габітус. 2025. Вип. 70. С. 39-47. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-5208.2025.70.6>
20. Шувалова А., Соловйова А. Психологічні механізми сприйняття маніпулятивного медіаконтенту. URL: <https://mspc.mk.ua/index.php/journal/article/download/164/85>

References:

1. Kvam, R. (2018). Social impact assessment: Integrating social issues in development projects [Social impact assessment: integrating social issues in development projects] : monograph. Inter-American Development Bank. <https://publications.iadb.org/en/social-impact-assessment-integrating-social-issues-development-projects> [in English].
2. Nicholls, J., Lawlor, E., Neitzert, E., & Goodspeed, T. (2012). A guide to social return on investment [A guide to Social Return on Investment]. The SROI Network. <https://socialvalueselfassessmenttool.org/wp-content/uploads/intranet/758/pdf-guide.pdf> [in English].
3. Hutsol, D., & Yakymova, N. (2025). Otsiniuvannia efektyvnosti sotsialnoho vplyvu yak kliuchovoho instrumentu upravlinnia sotsialnymy pidpriemstvamy [Evaluation of the effectiveness of social impact as a key tool for managing social enterprises]. EMPIRIO, 2(1), 102–115. <https://doi.org/10.18523/3041-1718.2025.2.1.102-115> [in Ukrainian].

4. Shcherban, S., Sheiko, R., & Levkina, H. (2017). Posibnyk z monitorynhu ta otsiniuvannia nadannia sotsialnykh posluh v Ukraini [Guide to Monitoring and Evaluation of Social Service Delivery in Ukraine]. KhISD. [in Ukrainian].
5. Yukhnov, B., Ostrovskiy, I., & Chukhrai, V. (2022). Sotsialni innovatsii: mekhanizmy ta metody yikhnoho otsiniuvannia v systemi impakt-investuvannia [Social innovations: mechanisms and methods for their evaluation in the impact investing system]. *Adaptyvne upravlinnia: teoriia i praktyka. Seriya Ekonomika*, 14(28). [https://doi.org/10.33296/2707-0654-14\(28\)-15](https://doi.org/10.33296/2707-0654-14(28)-15) [in Ukrainian].
6. Svinchuk, A. A., Kornetskyi, A. O., Honcharova, M. A., Nazaruk, V. Ya., Husak, N. Ye., & Tumanova, A. A. (2017). Sotsialne pidpriemnytstvo: vid idei do suspilnykh zmin [Social entrepreneurship: from idea to social change]. TOV «PIDPRYIEMSTVO «VI EN EI». [in Ukrainian].
7. Social Impact [Social Impact]: (n.d.). <https://socialimpact.eu/> [in Ukrainian].
8. Tarasenko, T., & Borodin, Ye. (2022). Sotsialne pidpriemnytstvo yak faktor rozvytku sotsialnoi roboty: mizhdystyplinarnyi ta mizhprofesiinyi pohliad [Social entrepreneurship as a factor in the development of social work: an interdisciplinary and interprofessional perspective]. *Aspekty publichnoho upravlinnia*, 10(5), 5–15. <https://doi.org/10.15421/152230> [in Ukrainian].
9. Davydiuk, O. O. (2013). Otsinka protsesu nadannia sotsialnykh posluh z pozytsii otrymuvachiv [Evaluation of the process of social service delivery from the perspective of recipients]. *Visnyk NTUU «KPI». Politolohiia. Sotsiolohiia. Pravo*, 3(19), 95–100. http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKPI_soc_2013_3_18 [in Ukrainian].
10. International Organization for Migration. (2023) [International Organization for Migration]: Zvit pro vnutrishnie peremishchennia naselennia v Ukraini — raund 14: zhovten 2023 roku. https://dtm.iom.int/sites/g/files/tmzbd11461/files/reports/IOM_Gen%20Pop%20Report_R14_Displacement_ENG-UKR.pdf [in Ukrainian].
11. Analiz zabezpechennia sotsialno-ekonomichnykh prav VPO na Poltavshchyni [Analysis of the provision of socio-economic rights of internally displaced persons in Poltava region]: analitychnyi zvit. (n.d.). https://zmist.pl.ua/FDP_report.pdf [in Ukrainian].
12. Impact Management Platform [Impact Management Platform] (n.d.). <https://impactmanagementplatform.org/impact/> [in English].
13. Skrylnyk, A. S., & Skrylnyk, O. O. (2025). Sotsialne pidpriemnytstvo yak skladova inkluzyvnogo ekonomichnoho zrostantia: perspektyvy pravovoho ta instytutynnoho rehuliuвання [Social entrepreneurship as a component of inclusive economic growth: prospects for legal and institutional regulation]. *Uspikhy i dosiahnennia v nauksi*, 10(20), 1101–1114. [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-10\(20\)-1101-1114](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-10(20)-1101-1114) [in Ukrainian].
14. Bondarenko, V. A., & Pustova, N. O. (2021). Pravovy vplyv u systemi sotsialnoho vplyvu [Legal influence in the system of social impact]. *Sotsialno-pravovi studii*, 2(12), 12–18. <https://doi.org/10.32518/2617-4162-2021-2-12-18> [in Ukrainian].
15. Atamanchuk, N. I. (2025). Otsinka vplyvu proiektu normatyvno-pravovoho akta na suspilni vidnosyny: dosvid krain Yevropeiskoho Soiuzu ta mozhlyvosti dlia Ukrainy [Assessment of the impact of a draft normative legal act on social relations: the experience of European Union countries and opportunities for Ukraine]. *Nove ukrainske pravo*, 1, 9–18. <https://doi.org/10.51989/NUL.2025.1.1> [in Ukrainian].
16. Ukrainska sotsialna akademiia. (2021) [Ukrainian Social Academy]: Navchalnyi posibnyk z sotsialnoho pidpriemnytstva. https://siplatform-live.s3.eu-central-1.amazonaws.com/files/helper_usa_1.pdf [in Ukrainian].
17. Kornetskyi, A. O. (Ed.). (2019). Sotsialne pidpriemnytstvo [Social entrepreneurship]: posibnyk dlia vykladachiv kursu. Familna drukarnia Huss. [in Ukrainian].
18. Monitorynh i otsiniuvannia: zarady choho? Yakym chynom? Z yakym rezultatom? (2018) [Monitoring and evaluation: for what purpose? how? with what result?]. <https://aph.org.ua/wp-content/uploads/2018/05/Navchalnyj-posibnyk-z-MiO.pdf> [in Ukrainian].
19. Ieremenko, A. V., & Bezrukova, O. A. (2025). Tsina nedoviry: yak ruiniuietsia sotsialnyi kapital [The cost of distrust: how social capital is destroyed]. *Habitus*, 70, 39–47. <https://doi.org/10.32782/2663-5208.2025.70.6> [in Ukrainian].
20. Shuvalova, A., & Soloviova, A. (n.d.). Psykholohichni mekhanizmy spryiniattia manipulyativnoho mediakontentu [Psychological mechanisms of perception of manipulative media content]. <https://mspc.mk.ua/index.php/journal/article/download/164/85> [in Ukrainian].

Дата надходження статті: 03.04.2026 р.

Дата прийняття статті до друку: 24.04.2026 р.

Дата публікації (оприлюднення) статті: 13.05.2026 р.

Стаття поширюється на умовах ліцензії Creative Commons Attribution License International CC-BY.